

Τα πρώτα 100 χρόνια πέρασαν!

Ενας αιώνας Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΗΤΡΑΚΗ
gmitrakis@ekdotiki.gr

Ενας αιώνας δεν είναι ούτε μικρό διάστημα ούτε λίγο πράγμα. Τα 100 χρόνια είναι διάστημα που συμπυκνώνει την παρουσία τεσσάρων γενεών και αξίζουν την προσοχή μας.

Είναι μια επέτειος που αξίζει να τιμηθεί. Κάπως έτσι σκέφτηκαν στο Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος και φέτος γιορτάζουν. Με εκδηλώσεις και ημερίδες. Με υψηλές παρουσίες, μια σούπερ έκδοση κι ένα άκρως ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ. Η διοίκηση του ΣΒΒΕ κάνει ό,τι μπορεί, μέσα στην εξαιρετικά πολύπλοκη και συχνά δυσάρεστη οικονομική συγκυρία, για να αναδείξει την ιστορία. Και να αντλήσει διδάγματα από εποχές που επίσης υπήρξαν δύσκολες, αλλά στο τέλος τους η παραγωγή, η βιομηχανία, η επιχειρηματικότητα, η εργασία αναδείχθηκαν πιο δυνατές.

Το «στρατηγείο» των «ισχυρών του Βορρά» βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στο νούμερο 1 της πλατείας Μορικόβου, στο κέντρο των δημοφιλών Λαδάδικων. Σε μια πόλη με σχεδόν ανύπαρκτη εκπροσώπηση της κεντρικής πολιτικής και εκτελεστικής εξουσίας και την αυτοδιοίκηση «χαμένη στη μετάφραση» της καθημερινότητας και της γραφειοκρατίας, οι παράγοντες της αγοράς και των επιχειρήσεων έχουν ανεξαρτήτως συγκυρίας- ιδιαίτερο κύρος και αυξημένο κοινωνικό και πολιτικό ρόλο. Ο ΣΒΒΕ εδώ κι έναν αιώνα εκφράζει τους οικονομικά δυνατούς της Μακεδονίας, της Θράκης, της Ηπείρου, καθώς και τις επιχειρήσεις της περιοχής. Αλλωστε, είναι ένας φορέας τον οποίο ποτέ δε σνόμπαρα κανείς, αφού κατά τεκμήριο στην ηγεσία του αναδεικνύονται άνθρωποι με σημαντική οικονομική επιφάνεια, μεγάλη δραστηριότητα και σημαντικό εκτόπισμα.

Παράγοντες που διατηρούν απευθείας επαφή με τα κέντρα πολιτικής και οικονομικής εξουσίας στην Αθήνα και το εξωτερικό. Που επηρεάζουν αποφάσεις για τη Β. Ελλάδα, ίσως όχι πάντα με τρόπο συστηματικό και θεσμικό, αλλά -σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις- με καθοριστικό

Από αριστερά, οι πρώην πρόεδροι του ΣΒΒΕ Β. Πανούτσος, Β. Τακάς και Αλ. Μπακατσέλος, καθώς και ο αντιπρόεδρος του ΕΒΕΘ, Μαν. Βλαχογιάννης

αποτέλεσμα. Ενα σύστημα εξουσίας με παραδοσιακά χαρακτηριστικά, στο οποίο είναι παρούσα η βυζαντινή παράδοση της περιοχής, αλλά οι ανταγωνισμοί που υπάρχουν και οι εντάσεις που εκφράζονται υπόκωφα διευθετούνται κατά κανόνα πίσω από κλειστές πόρτες. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο εκάστοτε πρόεδρος του ΣΒΒΕ αποτελεί επιλογή του άτυπου συμβουλίου των προηγούμενων προέδρων, οι οποίοι εν είδει δημογεροντίας δίνουν την... ευλογία τους. Η εκλογική διαδικασία απλώς επικυρώνει αυτήν τη συμφωνία.

Πολλοί από τους προέδρους του ΣΒΒΕ -μάλλον οι περισσότεροι- έγιναν ευρύτερα γνωστοί μετά την ανάδειξή τους στην ηγεσία του συνδέσμου. Κι αυτό, διότι κατ' αρχάς οι επιχειρηματίες του Βορρά, ακόμη και οι πιο δραστήριοι, διατηρούν παραδοσιακά χαμηλό προφίλ. Αλλωστε, οι κοσμικοί στη Θεσσαλονίκη είναι εξαιρετικά περιορισμένες. Από

την άλλη, ο ΣΒΒΕ, όπως και οι άλλοι επιχειρηματικοί σύνδεσμοι της περιφέρειας, βρίσκονται «στη σκιά» του ΣΕΒ, που ως κοινωνικός εταίρος έχει την πρωτοκαθεδρία. Η αλήθεια είναι ότι στα γραφεία της πλατείας Μορικόβου στη Θεσσαλονίκη γνωρίζουν καλά πως συχνά τα επιχειρηματικά συμφέροντα και οι προτεραιότητες Βορρά - Νότου ή μάλλον κέντρου - περιφέρειας δε συμπίπτουν.

Αναβάθμιση ρόλου

Τα τελευταία 30 χρόνια ο ρόλος του ΣΒΒΕ έχει αναβαθμιστεί, λόγω των οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων. Η κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και το άνοιγμα των συνόρων στα Βαλκάνια δημιούργησαν ιδιαίτερη δυναμική για την οικονομία και την επιχειρηματικότητα του βορειοελλαδικού τόξου. Ταυτόχρονα, η επέλαση της παγκοσμιοποίησης ευνοεί τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις, στις οποίες συγκαταλέγονται πολλές από τη Μακεδονία και τη Θρά-

κη, οι οποίες εδώ και δεκαετίες πραγματοποιούν εξαγωγές. Ήταν η μοναδική τους διέξοδος στο ασφυκτικό περιβάλλον που δημιουργούσαν τα κλειστά σύνορα -προς Βορράν- και ο συγκεντρωτισμός της πρωτεύουσας -προς Νότον. Με απλά λόγια, την ώρα που βιομηχανίες της Αττικοβοιωτίας αναπτύσσονταν μέσω των κρατικών προμηθειών, τις οποίες οι ιδιοκτήτες τους εξασφάλιζαν χάρη στο συγχρωτισμό τους με την πολιτική εξουσία στα σαλόνια του Ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία» και στις βίλες της Εκάλης και της Κηφισιάς, οι παραγωγικές μονάδες της Θεσσαλονίκης έπρεπε να βρουν πελάτες στη Γερμανία, την Ιταλία και την Αμερική για να προχωρήσουν.

Αυτή η αλλαγή του περιβάλλοντος τις τελευταίες τρεις δεκαετίες είχε ως αποτέλεσμα στην ηγεσία του ΣΒΒΕ να αναδειχτούν πρόσωπα, τα οποία, πέραν του θεσμικού τους ρόλου, «κυνήγησαν» από κοντά συγκεκριμένους στόχους,

που αφορούσαν ολόκληρη την επιχειρηματικότητα αλλά και την κοινωνία της περιοχής. Από το 1985 ως το 1989 πρόεδρος του ΣΒΒΕ ήταν ο Αλέξανδρος Μπακατσέλος, της γνωστής επιχειρηματικής και πολιτικής οικογένειας. Με το κύρος του και τις επαφές του -παραμένει επιστήθιος φίλος του Κ. Μητσοτάκη- έφερε πιο κοντά το σύνδεσμο στην κεντρική εξουσία, ενώ πραγματοποίησε άνοιγμα προς τις Βρυξέλλες. Τον διαδέχτηκε την περίοδο 1989 - 1993 ο χαμηλών τόνων Βασίλης Πανούτσος και ακολούθησε την τετραετία 1993 - 1997 ο Νίκος Ευθυμιάδης, ο οποίος εκπόνησε ένα στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης για τη Β. Ελλάδα, τόσο διευρυμένο και τόσο πλήρες μέχρι... παρεξηγήσεως. Τον Ν. Ευθυμιάδη ακολούθησαν στη θέση του πρόεδρου ο Βασίλης Τακάς (1997 - 2001) και ο Δημήτρης Συμεωνίδης (2001 - 2005), οι οποίοι είχαν χρόνο και ασχολήθηκαν με την καθημερινότητα του ΣΒΒΕ.

Μυλωνάς τριετίας

Το 2005 στην προεδρία του ΣΒΒΕ αναδείχτηκε ο Γιώργος Μυλωνάς, ένας επιχειρηματίας - επιτομή του βιομηχανού, καθώς εκπροσωπεί τη βαριά βιομηχανία. Η παρουσία του προσέδωσε ιδιαίτερη δυναμική και κύρος, αφού ήταν ένας απολύτως ενεργός και επιτυχημένος μεγαλοεπιχειρηματίας, με προσβάσεις στα υψηλά κλιμάκια της πολιτικής εξουσίας. Το σοκ της απαγωγής του για 13 ημέρες από τον Β. Παλαιοκόστα και τους συνεργούς του τον Ιούνιο του 2008 ήταν μεγάλο για τον ίδιο και καθοριστικό για το σύνδεσμο. Για ένα χρόνο -μέχρι το Μάιο του 2009 που έληξε η θητεία του- ο Γ. Μυλωνάς ήταν επί της ουσίας αόρατος για το ΣΒΒΕ, ενώ η απαγωγή επηρέασε τη διαδοχή. Η προβολή που συνεπάγεται η θέση αποθάρρυνε τους φυσικούς διαδόχους του Μυλωνά, οι οποίοι προτίμησαν τη διακριτικότητα. Στη θέση του προέδρου αναδείχτηκε ο Νίκος Πέντζος της ΖΑΝΑΕ, που τότε δεν ήταν ούτε καν 40 χρόνων. Η γενιά είχε παλλάξει. Το 2013 ήταν η σειρά ενός ακόμη νέου επιχειρηματία, του Θανάση Σαββάκη, ο οποίος είναι προγραμματισμένο να παραμείνει στην προεδρία μέχρι το Μάιο του 2017.

Μόνιμος αντιπρόεδρος

Πρόσωπο - κλειδί για τη λειτουργία του ΣΒΒΕ τα τελευταία 28 χρόνια έχει αναδειχθεί ο Γιάννης Σταύρου, ο οποίος ξεκίνησε επί Αλέξανδρου Μπακατσέλου για να ασχοληθεί με τα ευρωπαϊκά προγράμματα και σήμερα είναι εκτελεστικός αντιπρόεδρος του ΣΒΒΕ. Γεννημένος το 1959 στην παραλιακή λεωφόρο Νίκης, σε οικογένεια με παράδοση κοσμοπολιτισμού, από μικρός έκανε όνειρα διπλωματικής καριέρας. Τελικά, παραμένει στο ΣΒΒΕ δίπλα σε οκτώ προέδρους, κάτι που ίσως σημαίνει ότι διαθέτει ταλέντο διπλωμάτη.

Από το 2014!

Οι διαδικασίες για την ίδρυση του ΣΒΒΕ ξεκίνησαν στις 15 Ιανουαρίου 1914, μόλις 15 μήνες μετά την απελευθέρωση της 26ης Οκτωβρίου 1912, όταν εννέα βιομήχανοι της εποχής συναντήθηκαν στα γραφεία Θεσσαλονίκης της υφαντουργικής εταιρίας «Ερία», που είχε την έδρα της στη Νάουσα. Η νομική ολοκλήρωση του τότε Συνδέσμου Βιομηχανών Μακεδονίας έγινε με την έγκριση του πρώτου καταστατικού από το Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης στις 28 Φεβρουαρίου 2015. Πρώτος του πρόεδρος τη διετία 1915 - 1916 υπήρξε ο Περικλής Χατζηλάζαρος.

Ο πρώην πρόεδρος του ΣΒΒΕ Αλ. Μπακατσέλος με τον Χρ. Αντωνιάδη από την Τράπεζα Πειραιώς

Από αριστερά, οι πρώην πρόεδροι του ΣΒΒΕ Ν. Πέντζος, Δ. Συμεωνίδης, Ν. Ευθυμιάδης, Β. Πανούτσος

Χειροποίητη συσκευασία των μακαρονιών στην ΑΒΕΖ (Αρχειό οικογένειας Μήκα)

Εσωτερικό εριουργίας. Οι εργάτριες ανταγωνίζονται σε φωτογένεια τις μηχανές

Βιβλίο, ντοκιμαντέρ και Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Μέχρι σήμερα, για τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυσή του, ο ΣΒΒΕ έχει τυπώσει έναν εξαιρετικό τόμο με ιστορικά στοιχεία και φωτογραφίες, σε επιμέλεια του Ευάγγελου Χεκίμογλου, ενώ δημιούργησε και ένα ντοκιμαντέρ 37 λεπτών που «διηγείται» την ιστορία. Πραγματοποίησε, επίσης, τρεις επετειακές εκδηλώσεις, δύο στη Θεσσαλονίκη και μία στην Αθήνα. Ετσι κι αλλιώς, το σύνολο των φετινών του εκδηλώσεων είναι αφιερωμένο στα 100 του χρόνια. Μάλιστα, την Παρασκευή 19 Ιουνίου, ανέβηκε ειδικά για το ΣΒΒΕ στη Θεσσαλονίκη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος παρακολούθησε το ντοκιμαντέρ και παρακάθησε σε δείπνο. Η δημιουργία του Συνδέσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος, ακριβώς έναν αιώνα πριν, υπήρξε μία από τις πρώτες συλλογικές εκφράσεις στην ελληνική Θεσσαλονίκη. Οι επιχειρηματίες της εποχής έδρασαν πρωτοποριακά, αφού αντιλήφθηκαν ότι στο νέο περιβάλλον τα αιτήματα προωθούνται με ποικίλους τρόπους και τα προβλήματα λύνονται με διάλογο, στο πλαίσιο του οποίου η βαρύτητα κάθε πλευράς είναι ανάλογη των συμφερόντων που προωθεί.

Αυτή η στάση παραμένει εξαιρετικά επίκαιρη και σήμερα. Τα χρόνια είναι δύσκολα, τα προβλήματα της αγοράς μεγάλα και της βιομηχανίας ακόμη μεγαλύτερα. Λύσεις υπάρχουν,

αρκεί να είναι τεκμηριωμένες τεχνοκρατικά και να υπηρετούν αφενός το αίτημα για ανάπτυξη και αφετέρου το όραμα για μια βιομηχανία με ταυτότητα και -όπου είναι δυνατό- ελληνική σφραγίδα. Με αυτά τα δεδομένα, ο ΣΒΒΕ έχει να παίξει σημαντικό ρόλο, ώστε οι επιχειρηματίες της περιοχής να παραμείνουν στην πρωτοπορία. Τα δύσκολα πρώτα 100 χρόνια πέρασαν. Από εδώ και στο εξής η προσφορά του συνδέσμου, πρωτίτως προς τα μέλη του, οφείλει να είναι πιο ουσιαστική. Πάντα υπάρχει το καλύτερο και το αποδοτικότερο. Οι βιομηχανίες του Βορρά έχουν να αντιμετωπίσουν δυσκολίες, που οφείλονται και σε γεωγραφικούς και χωροταξικούς λόγους. Βρίσκονται, όμως, και μπροστά σε προκλήσεις, τις οποίες θα πρέπει να αξιοποιήσουν -την παγκοσμιοποίηση, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη γειτνίαση με χώρες χαμηλού εργατικού κόστους, την εγγύτητα με σημαντικές αναδυόμενες οικονομίες, κυρίως στην Ασία. Όλα αυτά τα γνωρίζουν πολύ καλά τα μέλη της διοίκησης του ΣΒΒΕ, που εκλέχθηκαν την περασμένη Δευτέρα. Εκπροσωπούν ισχυρές εταιρίες, ενώ ανάμεσά τους υπάρχουν επιχειρηματίες δεύτερης γενιάς «με όνομα βαρύ σαν Ιστορία», οι οποίοι οφείλουν να δουλέψουν για την αναβάθμιση του συνδέσμου, όπως έκαναν οι πατεράδες τους.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Πρ. Παυλόπουλος, ανάμεσα στο σημερινό πρόεδρο του ΣΒΒΕ, Αθ. Σαββάκη (δεξιά), και τον προηγούμενο, Ν. Πέντζο